

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТРАВМИ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ

Війна – це жахлива у своїй реалістичності та трагічності драма, яка розігрується в душі кожної людини, чи то цивільної, чи то військової, і залишає по собі незабутні сліди. Можна цілком беззаперечно стверджувати, що жодна з відомих природних і техногенних катастроф незрівнянна з війною за ступенем екстремальності та за своїми психологічними наслідками.

Війна негативно впливає на людей як у фізичному плані – смерть, травми, сексуальне насильство, недоїдання, хвороби та інвалідність є одними з найбільш загрозливих фізичних наслідків війни, так і в емоційному – посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), депресія та тривога впливають на психіку людей, викликають зміни в житті та поведінці. Особливих психоемоційних травм зазнають діти, [1; 3] адже, зазвичай, вони не мають іншого вибору, окрім як відчувати, як мінімум, ті ж самі жахи, що й їхні батьки. Війна – акт насильства, здійснюваний людиною, породжує емоційно та психологічно уражені на все життя покоління дітей та молодих людей.

За даними досліджень, одна із трьох дітей, що живуть у зонах бойових дій, може бути схильною до розвитку тієї чи іншої форми посттравматичного стресового розладу, психопатологічних симптомів та зниження рівня психосоціального функціонування протягом усього життя [2; 5].

Серед дітей, які зазнають впливу стресових факторів, пов'язаних з війною, протягом більш тривалого часу, поширеність посттравматичної стресової симптоматики варіюється від 10% до 90%, проявляючись тривожними розладами, такими як посттравматичний стресовий розлад та інші психічні захворювання, включаючи депресію, деструктивну поведінку та соматичні розлади [4]. Пройшовши через подібні потрясіння, діти демонструють їхні наслідки у поведінці і психоемоційному стані.

Людська природа має у своєму розпорядженні певні засоби, щоб упоратися з потрясіннями та життєвими негараздами. Дослідження показали, що для дітей у такому випадку характерним є аномальний відхід від реальності, деякі стають беземоційними, деякі демонструють істеричні спалахи. У деяких випадках дитина, яка зазнала великих потрясінь у ранньому віці, може стати байдужою до страждань інших людей [3]. Водночас результати досліджень свідчать, що

подібна симптоматика не є ознакою тяжкої стадії захворювання. Це є нормальна реакція на ненормальні події.

Як правило, рано чи пізно, дитина повертається до добрих стосунків із зовнішнім світом. Час відновлення залежить від важкості ушкодження, від здатності дитини справлятися із ситуацією, від віку дитини, а головне від лікування у посттравматичний період. Якщо діти вчасно матимуть необхідну допомогу, то зможуть повернутися до звичайного життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія і практика. Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 338 с.
2. Коцан І.Я., Ложкін Г.В., Мушкевич М.І. Психологія здоров'я людини. Луцьк : РВВ – Вежа, Волин. нац. ун-ту імені Лесі Українки, 2019. 316 с.
3. Allwood M., Bell-Dolan D., Husain S. (2002) Children's trauma and adjustment reactions to violent and nonviolent war experiences. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 41: 450-457.
4. Thabet A., Vostanis P (1999) Post-traumatic stress reactions in children of war. J Child Psychol Psychiatry 40: 385-391.
5. Thabet A., Abed Y, Vostanis P. (2004) Comorbidity of PTSD and depression among refugee children during war conflict. J Child Psychol Psychiatry 45: 533-542.

УДК- 340.13+364+364.4

Яремко О. М.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи
Західноукраїнського національного університету*

СІМЕЙНА МЕДІАЦІЯ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ

Суб'єктами вирішення конфліктів у соціальній сфері є: суди, адміністративні установи, правоохоронні органи, фахівці з соціальної роботи, соціальні працівники, психологи, медіатори. Проте особливої популярності на сьогоднішній день в Україні набуває практика вирішення соціальних конфліктів за участі саме медіатора, адже вона (практика) сприяє реалізації права сторін конфлікту самостійно шукати і приймати рішення у їхній справі.

Більшій популярності зверненню за медіаційною послугою у соціальній сфері сприяло прийняття 16 листопада 2021 року Закону України «Про медіацію», що набув чинності 15 грудня 2021 року [1]. Проте ще до прийняття даного закону правові основи медіації (посередництва) як соціальної послуги були закладені Законом України «Про соціальні послуги» від 17 січня 2019 року № 2671-VIIIЮ [2], наказом Міністерства соціальної політики